

Tumoros betegek otthoni táplálása

NAPJAINKBAN AZ ENTERÁLIS TÁPLÁLÁST A KORSZERŰ KEZELÉS NELKÜLÖZHETETLEN RÉSZÉNEK TEKINTJÜK. A MEGFELELŐ TÁPLÁLTSÁGI ÁLLAPOT AZ EGÉSZ SZERVEZET MŰKÖDÉSÉT BEFOLYÁSOLJA, HOZZÁJÁRUL A KEZELÉS SIKERÉHEZ. A TÁPLÁLÁSTERÁPIA AZ OKTATÁSBAN NEM KAP ELÉG HANGSÚLYT, KEVESEET TUDUNK RÓLA. DR. KOVÁCSNÉ DR. BÁCSKAY ILDIKÓ EGYETEMI ADJUNKTUST ARRÓL KÉRDEZTÜK, HOGY MIT TEHET A GYÓGYSZERÉSZ A HELYZET JAVÍTÁSA ÉRDEKÉBEN.

Miért fontos a betegek táplálásáról beszélni?

A tumoros betegek több mint 50%-a már a betegség diagnosztizálásakor alultáplált. Pedig a táplálék felvétele és annak összetétele létfontosságú a betegek szempontjából, mivel a malnutrició – rossz tápláltság – minden esetben a betegek állapotát jelentősen súlyosbító és gyógyulási lehetőségeit rontó tényező. A malnutrició a leggyakoribb kialakuló mellékhatás, ennek tudható be a hosszabb kórházi tartózkodás a fokozott morbiditás és mortalitás is. Speciális diéta megtervezésére azért is szükség van, mivel sok esetben a kemo-, vagy besugárzási terápián átesett betegek nem tudnak megfelelően táplálkozni. Sajnos az első megjelenő mellékhatás a szájnyalvakarhártya-fekély, majd a nyelőcső gyulladása, ami jelentősen megnehezíti a táplálék felvételét. A diétát nemcsak a fekvőbeteg-gyógyintézetben, hanem az otthon ápolott betegek számára is meg kell tervezni.

Milyen speciális szempontjai vannak a tumoros betegek táplálásának?

Nagyon fontos, hogy a diéta egyénre szabott legyen. A betegekkel való megbeszélés lelkiileg is erősít. A diétát mindig meghatározza az orvos által előírt terápia, a beteg általános állapota, valamint a páciens szervezeteinek reagálása az alkalmazott kezelésre. A táplálkozási tanács azon betegek számára, akik még tudnak önállóan táplálkozni a többszöri, legkevesebb ötszöri kis étkezés, ami magas energia- és fehérjetartalmú legyen, kiegyensúlyozott és változatos, sokféle tápanyagot tartalmazzon. Alapját a gabonafélék képezzék, a zöldség- és gyümölcsök nélkülözhetetlenek. A folsav-antagonistákkal végzett kemoterápia alatt magas folsav tartalmú étkezés kerülendő. Növényi olajok, szárnyas, hal fogyasztása javasolt. Kerülni kell az erős, sós, fűszeres ételeket, a túl meleg, túl hideg táplálékokat. A kemény, magvas nyers, szemcsézett ételek fogyasztása sem javasolt. A speciális diéták, valamint az étrend-kiegészítők szedése folytatható, de mindig kellő megfontolással, mértékkel és az orvossal folytatott konzultáció alapján.

Mikor gondoljunk az otthon ápolott beteg esetében tápszert adni a házi koszt mellett?

A betegség legyőzéséhez elengedhetetlen a kellő erőt, a szervezet számára biztosítani kell a megfe-

lelő mennyiségű energia- és tápanyagbevitt. A tápszert meghatározott kalóriabevittel biztosít, viszonylag kis térfogatban, így a sokszor étvágytalan, vagy étkezési nehézséggel küzdő beteg számára a tápszert nagy segítséget és könnyebbséget jelent.

Miért előnyösebb tápszert adni az otthon készített turmixok helyett?

Az enterális táplálás során széles körben elterjedt általános tápszerek mellett, egyre nagyobb szerepet tulajdonítunk a specifikus daganattalenes tápszerek használatának. Miután a daganatos szövetek anyagcseréje szénhidrátalapú, a tápoldatok szénhidrát-zsír arányának megfordítása akár csökkentheti a daganat energiaforrásait és befolyásolhatja növekedését. Ezek a tápszerek kellően fehérjedúsak és ellenőrzött módon meghatározott magas kalóriát tartalmaznak, vitaminokkal és ásványi anyagokkal dúsítottak, és laktózmentesek. Mivel naponta 2000 kcal-t kell a szervezetbe bejuttatni, és egy doboz tápszert általában 300 kcal, ezért a betegeknek naponta 6-7 dobozzal kell meginni a tápszerekből.

Milyen per os tápszert alkalmazunk?

A forgalomban lévő tápszereket többféleképpen csoportosíthatjuk. Teljes értékű, meghatározott tápanyagtartalmú, iható tápszert pl. a Nutridrink, Ensure; teljes értékű, meghatározott tápanyagtartalmú por alakú pl. a Nutrison powder és a Vital HN; tápanyagmodulokat tartalmaz pl. a Protifar és a Fantomalt. Nem állítható fel általános szabály, hogy mely beteg számára melyik tápszert a legmegfelelőbb, hiszen a tumoros beteg terápiaja nagyon összetett, pillanatnyi állapothoz és türeklépességhez igazodik.

Milyen a tápszerek felírhatósága?

A betegek klinikai tápszerekkel való ellátását támogatja az OEP. A háziorvos a felírást szakorvosi javaslatra, emelt OEP-támogatás mellett folytathatja a javaslat keltétől számított 12 hónapig. A tápszert fajtájától függően 70 illetve 90%-os támogatásúak. A háziorvos a legtöbb tápszert esetében – saját hatáskörben – is kezdeményezheti a táplálásterápiát, ilyenkor azonban a tápszerek OEP támogatása csak 55%. A betegek recept nélkül is megvásárolhatják a tápszereket, a gyógyszerész javaslatára.

NA